Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA
FÖLDRAJZ

Izpitna pola 2
2. feladatlap

Obča geografija – Geografija Slovenije in Madžarske
Általános földrajz – Szlovénia és Magyarország földrajza

Petek, 1. junij 2018 / 90 minut
2018. június 1., péntek / 90 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.
Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.
A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 2 üres. A Színes melléklet terjedelme 2 oldal (17–18).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 0 2

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!
Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe!

A feladatlap 26 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, ***a kereten belülre****! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szószerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.*

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.

LAPOZZON!

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 0 4

Obča / ***Általános földrajz***

1. Imenujte tipa podeželskih naselij, ki ju prikazujeta slika 6 in slika 7 na barvni prilogi.

   Nevezze meg a Színes melléklet 6. és 7. számú képén bemutatott vidéki települések típusait.

   Slika 6 / *6. számú kép:* _____

   Slika 7 / *7. számú kép:* _____

   (2 točki/pont)

2. Na sliki 8 na barvni prilogi sta s črkama A in B označeni območji z različno gostoto prebivalstva. Opišite naravnogeografski vzrok za prevladujočo gostoto prebivalstva na območju, označenem s črko A, in družbenogegrafski vzrok za prevladujočo gostoto prebivalstva na območju, označenem s črko B.

   A Színes melléklet 8. számú képén A és B betűvel két különböző népsűrűségű térség van jelölve. Írja le az A betűvel jelölt térség uralkodó népsűrűségének természetföldrajzi okát, valamint a B betűvel jelölt térség uralkodó népsűrűségének társadalomföldrajzi okát.

   Naravnogeografski vzrok (A) / *Természetföldrajzi ok (A)*: _____

   _____

   Družbenogeografski vzrok (B) / *Társadalomföldrajzi ok (B)*: _____

   _____

   (2 točki/pont)

3. Opišite demografsko posledico suburbanizacije v primestnih naseljih.

   Írja le a szuburbanizáció következményét a városok közvetlen közelében levő településekben.

   _____

   _____

   (1 točka/pont)

4. Besedilo opisuje značilnosti dela mesta v eni od gospodarsko manj razvitih držav. Imenujte opisani del mesta.

   A szöveg egy gazdaságilag kevésbé fejlett ország városrészének jellegzetességeit írja le. Nevezze meg a leírt városrészt.

   »Po dobrem kilometru razkošnih izložb in stavb se znajdem v predelu, kjer se mimoidoči zredčijo, otroci, ki jih že dolgo ni nihče umil ali počesal, pa se igrajo v jarkih in umazaniji. Mimoidoči strmijo vame, kot da ne spadam tja. Fotoaparata se ne upam potegniti iz nahrbtnika. Pokličem taksi. Kasneje mi povedo, da so taksiji nevarni in da je vsak od naših znancev v taksijih že imel neprijetno izkušnjo; da so mu grozili z orožjem, ga pretepli.«

   (Vir: Petek, M., in drugi, 2007: Zbirka nalog za geografijo za maturo. Mladinska knjiga. Ljubljana)

   _____

   (1 točka/pont)

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

5. Pojasnite spremembo v kakovosti življenja, ki bi jo izboljšava ene izmed mestoslužnih dejavnosti povzročila v delu mesta, opisanem v besedilu naloge 4.

Magyarázza meg az életminőség változását, amit egy város szolgáltatói funkciójának javítása okozna abban a városrészben, amely a 4. sz. feladatban levő szövegben van leírva.

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

6. Pojasnite vzrok za čedalje manjše povpraševanje po stanovanjih v mestnih središčih gospodarsko razvitih držav.

Magyarázza meg, miért csökken a lakások iránti kereslet a gazdaságilag fejlett országok városközpontjaiban.

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 0 6

Slovenija 1 / *Szlovénia 1*

7. K Triglavskim jezerom in Ptujskemu jezeru napišite vrsto jezer glede na njihov nastanek.

A Triglavi-tavak és a Ptuji-tó melletti vonalra írja a tó fajtájának nevét, tekintettel a keletkezésükre.

Triglavska jezera / *Triglavi-tavak:* _____

Ptujsko jezero / *Ptuji-tó:* _____

(2 točki/pont)

8. Slika 1 prikazuje območja s podtalnico v Sloveniji. Največje zaloge so v nižinah. Napišite še dve reliefni obliki, v katerih je podtalnica.

Az 1. sz. képen Szlovénia talajvizeinek térségei vannak ábrázolva. A legnagyobb tartalékok a síkágokon találhatók. Írjon le még két domborzati formát, amelyekben van talajvíz.

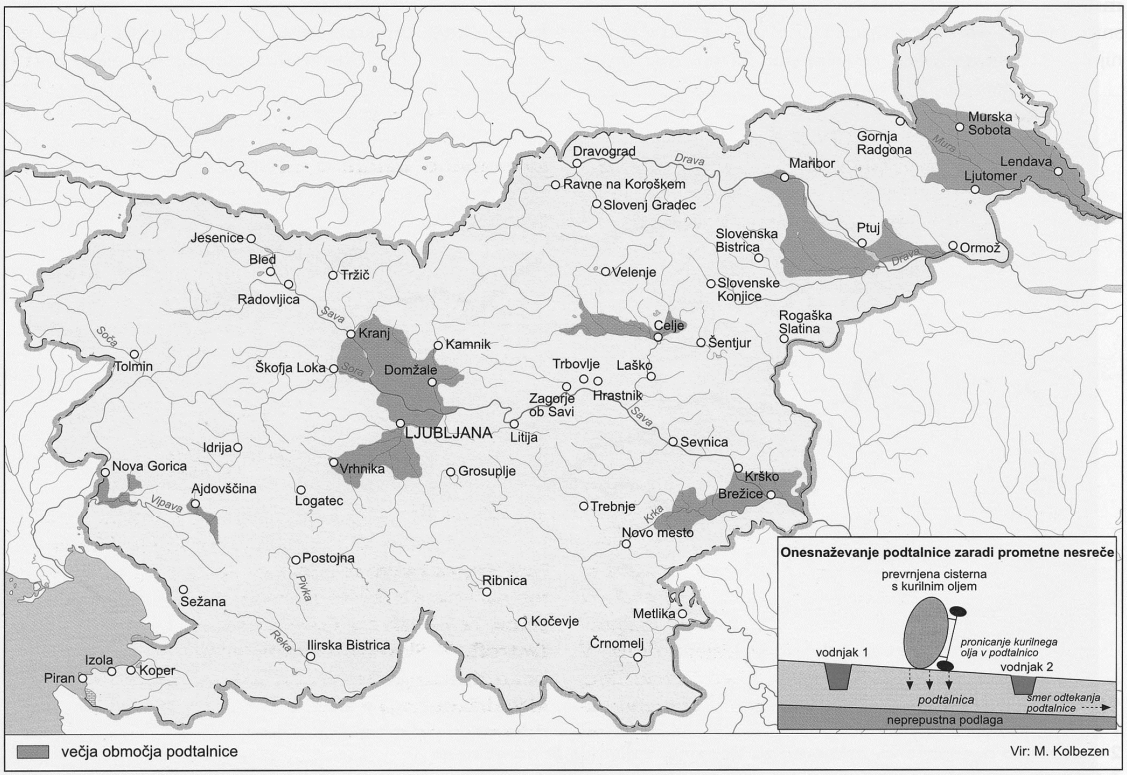

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: Klemenčič, M., in drugi, 2002: Geografija Slovenije 1. Učbenik za 3. letnik gimnazij, str. 44. DZS. Ljubljana)

1 _____ 2 _____

(2 točki/pont)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

9. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

Karikázza be a két helyes válasz előtti betűt.

A Onesnaženost večine slovenskih rek narašča.
A szlovén folyók többségében növekszik a szennyezettség.

B Ljubljanica teče v jadranskem povodju.
A Ljubljanica az Adriai-tenger vízgyűjtő területéhez tartozik.

C Jedrska elektrarna Krško izrazito prispeva k onesnaževanju Save.
A Krškói atomerőmű kifejezetten növeli a Száva szennyezettségét.

D Onesnaženost rek je manjša v povirju.
A folyók szennyezettsége kisebb a forrásvidéken.

E Zaradi mokrišč je nihanje vodostaja nekaterih slovenskih rek manjše.
A vízi élőhelyek miatt a vízszint változása néhány Szlovéniai folyónál kisebb.

(2 točki/pont)

10. Odtočni količnik, ki označuje razmerje med količino padavin in odtečeno vodo po površju, je v Sloveniji zelo različen. Imenujte veliko slovensko pokrajinsko enoto (makroregijo), v kateri je odtočni količnik največji. Opišite naravni vzrok za visok odtočni količnik v tej pokrajini.

A lefolyási tényező értéke, amely a csapadékmennyiség és a felszíni vízfolyás közötti arányt jelöli, Szlovéniában nagyon változó. Nevezze meg azt a Szlovéniai tájegységet (nagytájat), amelyben a lefolyási tényező a legnagyobb. Írja le a magas lefolyási tényező egy természeti okát ebben a tájban.

Velika slovenska pokrajinska enota / *A Szlovéniai nagytáj neve:*

_____

Opis / *Leírás:* _____

_____

(2 točki/pont)

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 0 8

11. S pomočjo slike 2 pojasnite razliko med rečnima režimoma Save pri Radovljici in Save pri Krškem.

A 2. sz. kép alapján magyarázza meg különbséget a vízjárásban a Radovljica melletti Száva és a Krško melletti Száva között.

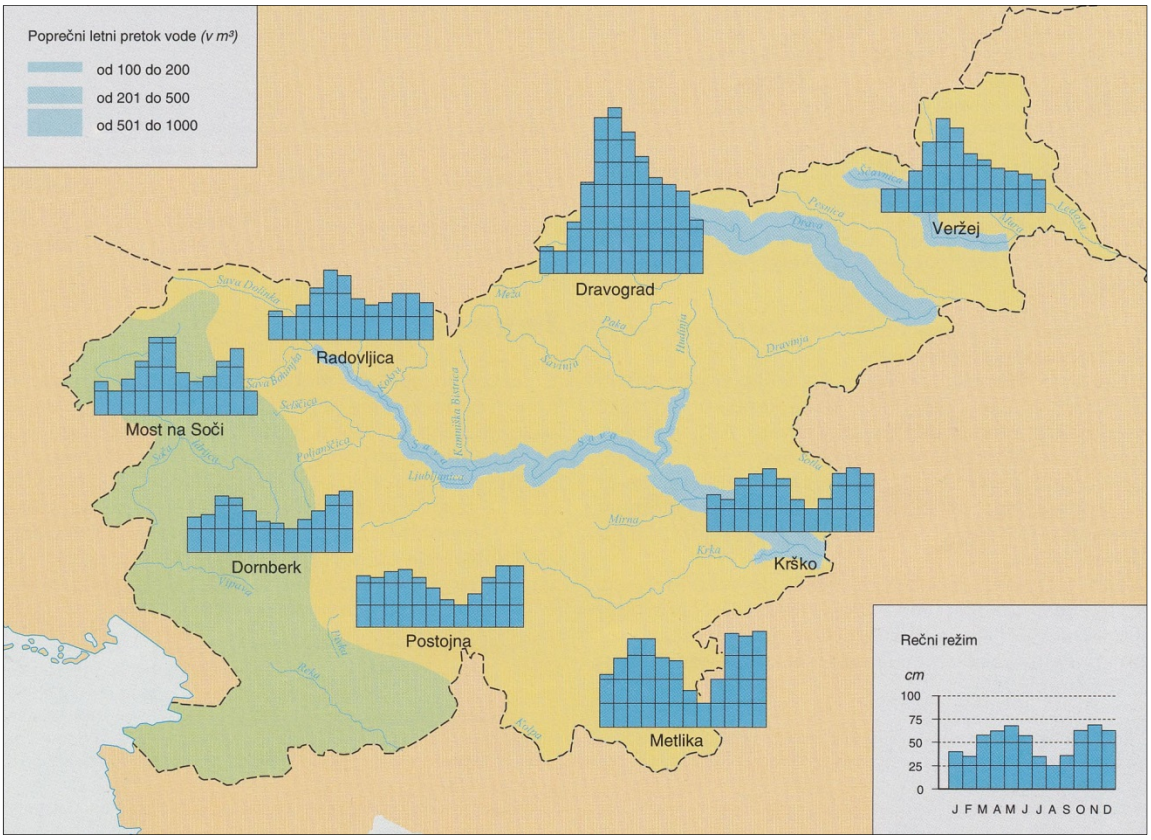

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: Brinovec, S., in drugi, 2006: Geografija, zbirka maturitetnih nalog 1999–2004, priloge in rešitve, str. 57. Državni izpitni center. Ljubljana)

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!
V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!
V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Slovenija 2 / *Szlovénia 2*

12. Imenujte gorska turistična kraja, ki sta na sliki 3 označena s črkama A in B.

Nevezze meg a 3. sz. képen az A és B betűvel jelölt két hegyvidéki turisztikai települést.

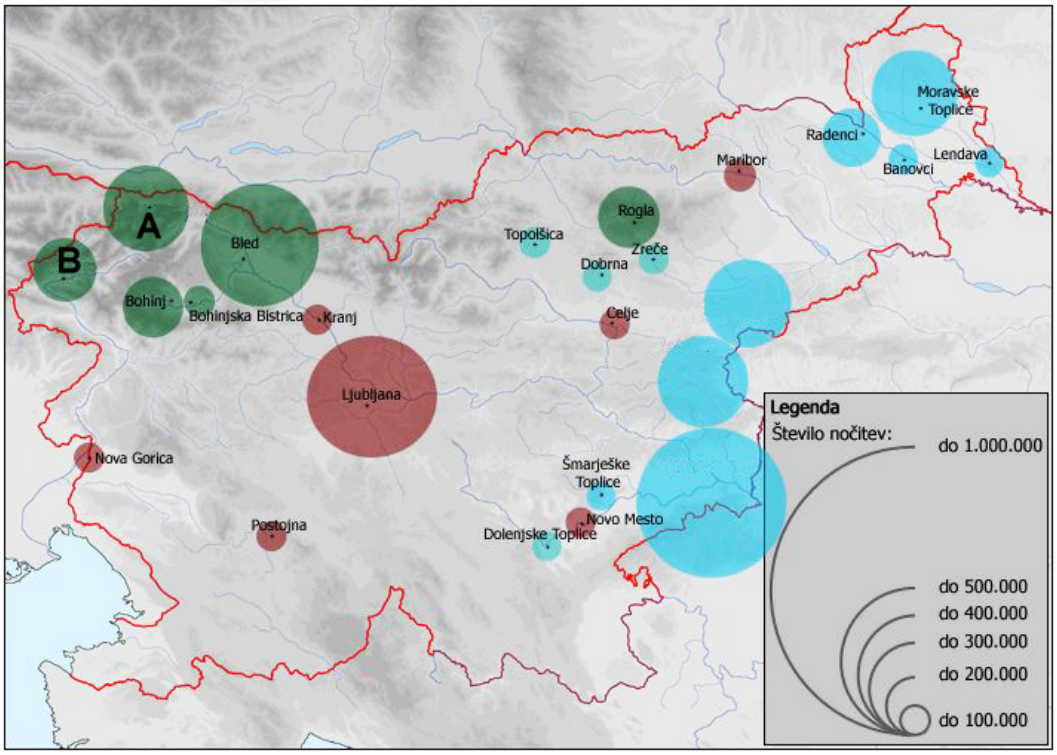

Slika 3 / 3. sz. kép

(Prirejeno po: Godec, G., in drugi, 2006: Slovenija – družbenogeografske značilnosti. Elektronski vir. Svarog. Miklavž na Dravskem polju)

A: _____

B: _____

(2 točki/pont)

13. S pomočjo slike 3 v nalogi 12, ki prikazuje letno število prenočitev v izbranih turističnih krajih, imenujte veliko slovensko pokrajinsko enoto (makroregijo), v kateri je turistični kraj, ki ima med 400.000 in 500.000 prenočitev letno. Opišite glavni vzrok za velik turistični obisk tega kraja.

A 12. feladat 3. sz. képe alapján, amely a kiválasztott idegenforgalmi települések éves vendégéjszakáinak számát ábrázolja, nevezze meg azt a szlovéniai nagytájat, amelyben az az idegenforgalmi hely van, amelyben évente 400 000 és 500 000 között van a vendégéjszakák száma.

Velika slovenska pokrajinska enota / *A szlovéniai nagytáj neve:*

_____

Opis / *Leírás:* _____

_____

(2 točki/pont)

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 1 0

14. Letalski promet povečuje število turistov in turistični dobiček. Opišite še dva druga pozitivna vpliva letalskega prometa na turizem Slovenije.

A légi forgalom növeli a turisták számát és az idegenforgalmi nyereséget. Írja le a légi forgalom még két pozitív hatását Szlovénia idegenforgalmára.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki/pont)

15. Na sliki 4 je prikazano spreminjanje obsega tovornega cestnega in tovornega železniškega prometa v Sloveniji med letoma 1990 in 2011. Izpišite črko krivulje, ki prikazuje spreminjanje obsega tovornega cestnega prometa, in pojasnite vzrok za spremembe.

A 4. sz. képen a közúti és a vasúti teherforgalom nagyságának változása van ábrázolva Szlovéniában 1990 és 2011 között. Írja ki annak a görbének a betűjelét, amely a közúti teherforgalom nagyságát ábrázolja, valamint magyarázza meg a változás okát.

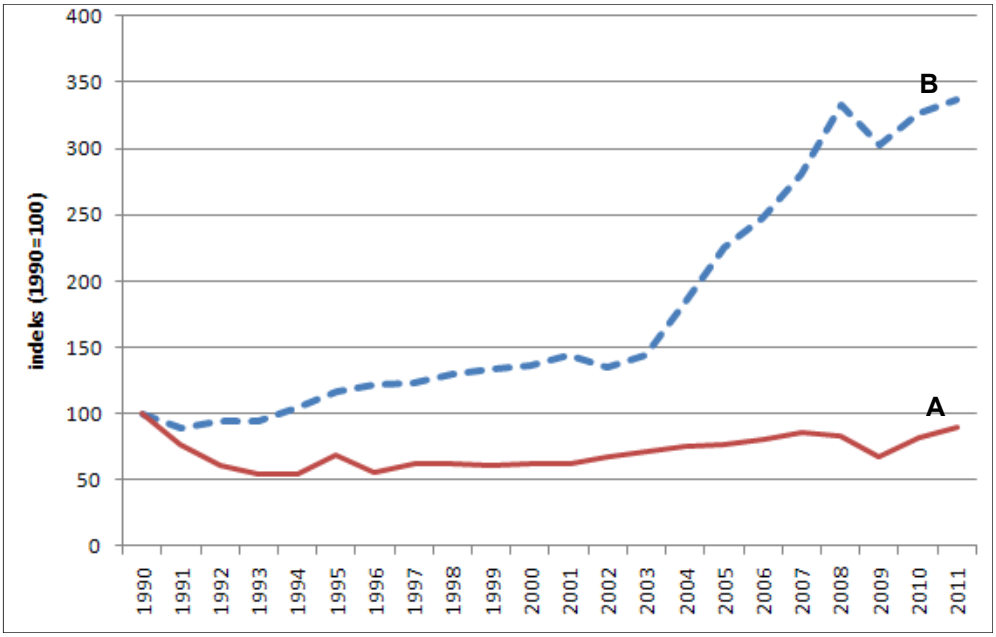

Slika 4 / 4. sz. kép

(Prirejeno po: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=416. Pridobljeno: 27. 3. 2016.)

Črka / *Betű:* _____

Pojasnitev / *Magyarázat:* _____

_____

_____

(2 točki/pont)

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*
V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*
V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

16. Predstavljajte si, da pišete usmeritve turističnega razvoja Bohinja v prihodnosti, ki morajo izhajati iz vizije »I feel Slovenija« oz. »Slovenijo čutim«, pod katero se oglašuje slovenski turizem v spodnjem besedilu. Z opisom vzroka in posledice predstavite en predlog za turistični razvoj Bohinja v skladu s to vizijo.

Képzelje el, hogy Bohinj jövőbeni turisztikai fejlődésének irányultságáról ír. Az írásának az »I feel Slovenija«, vagyis« Érzem Szlovéniát« vízióból kell kiindulnia, amivel a szlovén turizmust reklámozzák az alábbi szövegben. Összhangban ezzel a vízióval, ok-okozati összefüggéssel mutassa be egy javaslatát Bohinj turisztikai fejlődésére.

*V Sloveniji je zelena več kot le barva; je **»slovenska zelena«**, ki izraža ravnotežje med umirjenostjo narave in prizadevnostjo Slovencev. Govori o neokrnjeni naravi in naši osredotočenosti, da jo tako tudi ohranimo. Simbolizira ravnotežje življenjskega sloga, ki združuje prijetno vznemirjenost, s katero izpolnjujemo osebne želje, s skupno vizijo, da gremo naprej, z naravo. Slovenska zelena opisuje tudi našo usmerjenost v elementarno, v to, kar čutimo pod svojimi rokami.*
In ne nazadnje, slovenska zelena govori o skladnosti vseh čutov, s katerimi Slovenijo doživljamo.
Spomin na Slovenijo združuje vonj gozda, žuborenje potoka,
presenetljiv okus vode in mehkobo lesa.
Slovenijo čutimo.

I FEEL SLOVENIA

SLOVENIJO ČUTIM

(Vir: http://www.slovenia.info/pictures/TB_board/atachments_1/2012/Strategija_turizem_sprejeto_7.6.2012_14561.pdf. Pridobljeno: 27. 3. 2016.)

_____

_____

_____

(2 točki/pont)

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 1 2

Magyarország 1 **/ Madžarska 1**

17. *Az 5. sz. kép alapján nevezze meg Magyarország különböző magasságú domborzati egységeit.*

Na podlagi slike 5, ob upoštevanju višinskih pasov, imenujte reliefne enote površja Madžarske.

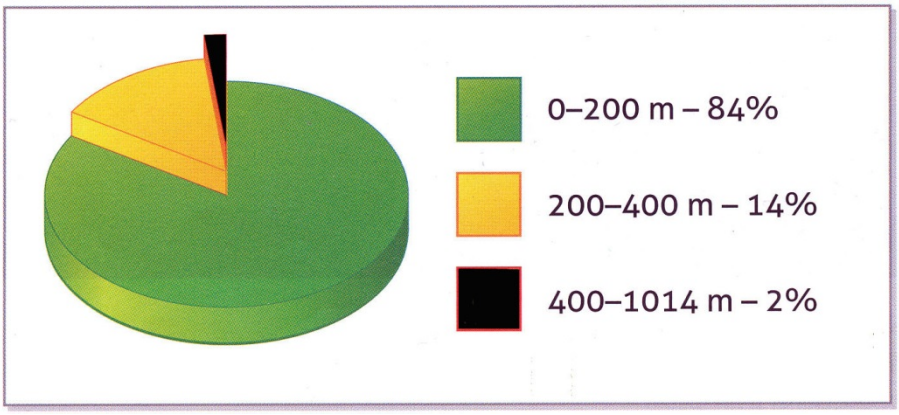

5. sz. kép / Slika 5:
Domborzati egységek aránya Magyarországon / Deleži različnih reliefnih oblik na Madžarskem

(Vir: Hozjan, B., 2012: *Magyarország természeti és társadalmi viszonyai* / Naravno- in družbenogeografske značilnosti Madžarske, str. 8. ZRSŠ. Ljubljana)

0–200 m – 84 %: _____

200–400 m – 14 %: _____

400–1014 m – 2 %: _____

(2 pont/točki)

18. *Magyarországon nincsenek ősföldek. Mely geológiai korszakból valók a legrégebbi kőzetei? Nevezzen meg egy tájat, melynek felszínét alkotják.*

Na Madžarskem ni predkambrijskih predelov. Iz katere geološke dobe izvirajo najstarejše kamnine Madžarske? Imenujte eno pokrajino, kjer se te kamnine nahajajo na površju.

Geológiai korszak / Geološka doba: _____

A terület neve / Ime pokrajine: _____

(2 pont/točki)

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!* V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!* V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

19. *Magyarország mai felszínének kialakulásában óriási szerepe volt az újidei hegységképződésnek. Magyarázza meg, hogyan alakult az akkori Pannon-medence.*

Pri nastajanju današnjega površja je imela pomembno vlogo alpidska orogeneza. Razložite, kako je nastajala takratna Panonska kotlina.

A Pannon-medence kialakulása / Nastanek Panonske kotline:

_____

_____

_____

_____

_____

(2 pont/točki)

20. *A jégkorszakban a medencét nem borította állandó jégtakaró, de éghajlata a mainál lényegesen hidegebb volt. A szél nagy mennyiségű finom port hordott össze ebben a térségben. Mi ennek az eolikus üledéknek a neve? Magyarázza meg, miért fontos ez a kőzet.*

V ledeni dobi Panonske kotline ni pokrival stalni ledeni pokrov, čeprav je bilo podnebje bistveno hladnejše od današnjega. Veter je v tem obdobju nanesel velike količine finega prahu. Kako se imenuje ta eolska usedlina? Razložite, zakaj je pomembna.

Eolikus üledék / Eolska usedlina: _____

Fontossága / Pomen: _____

_____

_____

_____

_____

(2 pont/točki)

21. *Sorolja fel azokat a régiókat, amelyekre Magyarország területe felosztható, ha a két leghosszabb folyója képezi ezek határait.*

Naštejte regije, ki sestavljajo površje Madžarske, če sta meji med njimi dve najdaljši reki.

1 _____

2 _____

3 _____

Melyik régióval határos Szlovénia?

Na katero regijo meji Slovenija?

_____

(2 pont/točki)

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 1 4

Magyarország 2 / Madžarska 2

22. *Magyarország a Kárpát-medence központi részén terül el. Karikázza be a szomszédos országok fővárosait, amelyek Budapesttől légvonalban 500 km-nél közelebb vannak. Segítségül vegye figyelembe a Színes melléklet 9. sz. képét.*

Madžarska leži v osrednjem delu Panonske kotline. Obkrožite glavna mesta sosednjih držav, ki so po zračni liniji od Budimpešte oddaljena manj kot 500 km. Pomagajte si s sliko 9 v barvni prilogi.

Ljubljana / Ljubljana *Zágráb* / Zagreb *Belgrád* / Beograd *Bukarest* / Bukarešta

Kijev / Kijev *Pozsony* / Bratislava *Bécs* / Dunaj

(2 pont/točki)

23. *Budapest Közép-Európa egyik legnagyobb városa. Kialakulásában és fejlődésében kedvező földrajzi helyzete segítette. Ismertesse ennek két tényezőjét.*

Budimpešta je eno največjih mest Srednje Evrope. K njenemu nastanku in razvoju je veliko pripomogla ugodna geografska lega. Opišite dva dejavnika, ki sta omogočila razvoj Budimpešte.

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 pont/točki)

24. *Sorolja fel, mely magyarországi nagytájak találkozásánál alakult ki Budapest.*

Ob stiku katerih madžarskih makroregij je nastala Budimpešta? Naštejte jih.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 pont/točki)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!
V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!
V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

25. *Budapest fontos turisztikai központ. Magyarázza meg természetföldrajzi okát a gyógy- és termálfürdők sokaságának. Nevezze meg két ismert fürdőjét.*

Budimpešta je pomembno turistično središče. Razložite naravnogeografski vzrok za veliko število termalnih vrelcev in zdravilišč ter imenujte dve od njih.

Magyarázat / Razlaga: _____

_____

_____

Gyógy- és termálfürdők / Zdravilišča:

1 _____

2 _____

(2 pont/točki)

26. *Az ország leglátogatottabb üdülőhelye a Balaton. Milyen hidrológiai jellemzőjét jelenti a Kis-Balaton? Magyarázza meg ökológiai szempontból egy mai szerepét.*

Najbolj obiskano turistično območje Madžarske je Blatno jezero.
Katero njeno hidrografsko značilnost predstavlja Kis-Balaton? Razložite eno od njenih pomembnih ekoloških vlog.

Kis-Balaton: _____

Ökolóiai szerepe / Ekološka vloga: _____

_____

_____

(2 pont/točki)

M 1 8 1 5 0 1 5 2 M 1 6

Prazna stran

Üres oldal

V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*
V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*
V sivo polje ne pišite. / *A szürke mezőbe ne írjon!*

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Barvna priloga (k Izpitni poli 2) / *Színes melléklet (a 2. feladatlaphoz)*

Slika 6 / 6. sz. kép

(Vir: Godec, G., in drugi, 2006: Slovenija – družbenogeografske značilnosti. Elektronski vir. Svarog. Miklavž na Dravskem polju)

Slika 7 / 7. sz. kép

(Vir: Godec, G., in drugi, 2006: Slovenija – družbenogeografske značilnosti. Elektronski vir. Svarog. Miklavž na Dravskem polju)

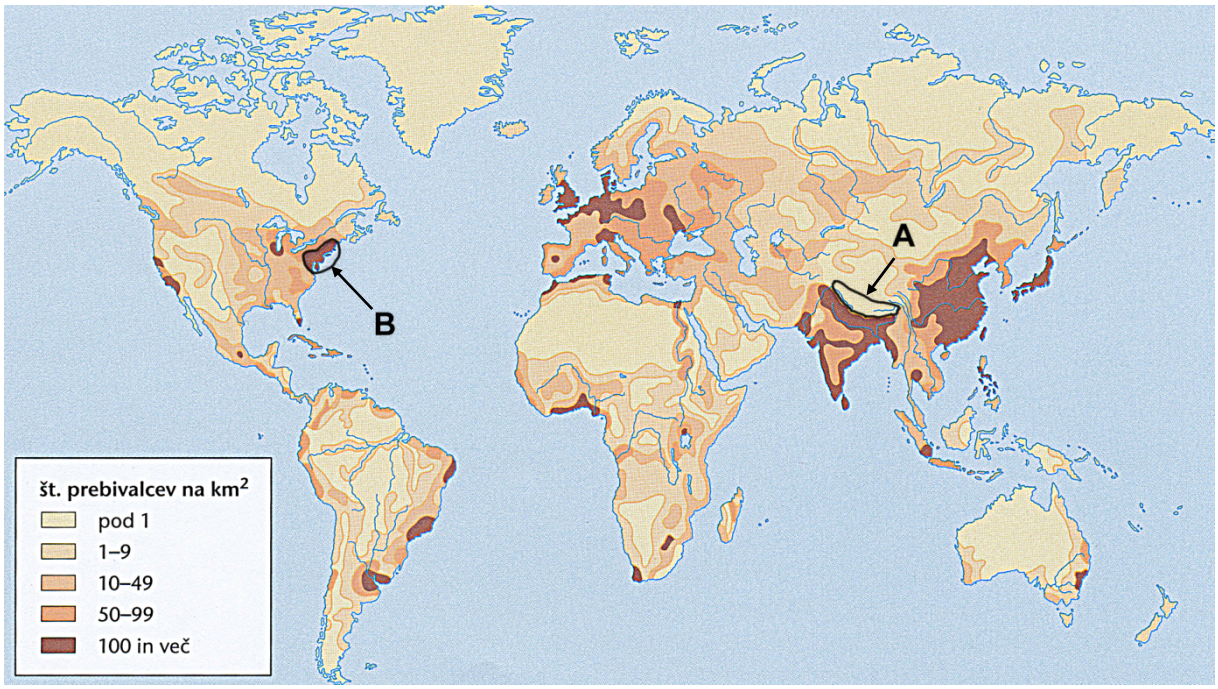

Slika 8 / 8. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2013: Obča geografija, za 1. letnik gimnazij, str. 138. Modrijan, Ljubljana)

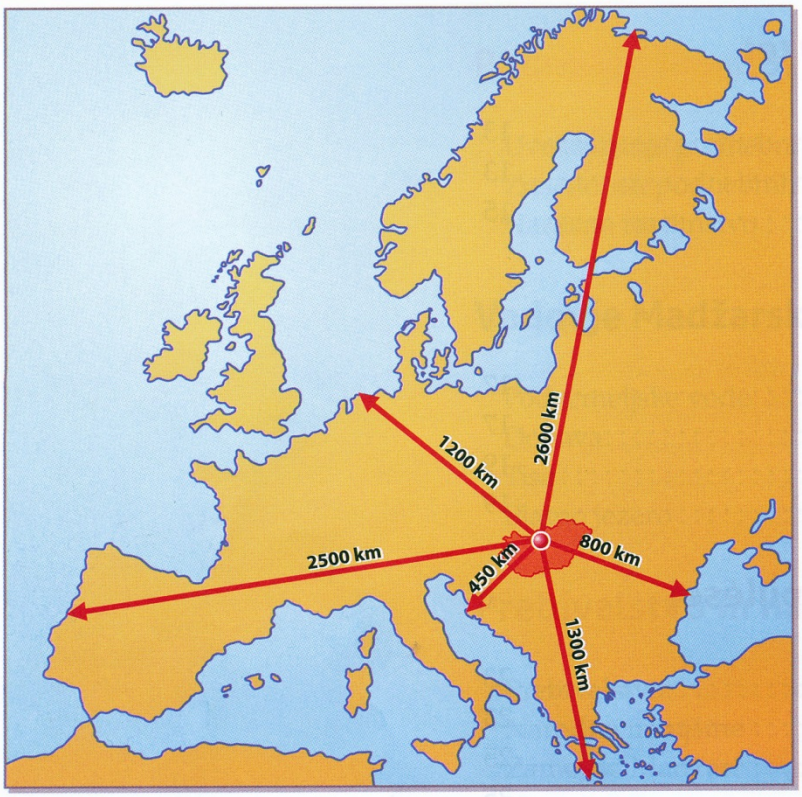

9. sz. kép / Slika 9

(Vir: Hozjan, B., 2012: *Magyarország természeti és társadalmi viszonyai* / Naravno- in družbenogeografske značilnosti Madžarske, str. 6, ZRSŠ. Ljubljana)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!
V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!
V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!